

Socialliberal jeremiad

Våren 2017 har vi fått uppleva en formidabel klagosång i de västerländska medierna. Hur kunde folket rösta så ”fel” i Storbritannien och USA? Tänk om detta är framtiden även för resten av Europa? Varför väcker de liberalt och rationellt argumenterande eliterna så stor folklig irritation i de västliga demokratierna?

Som så många andra forskare framhäver den tysk-amerikanske demokratiforskaren Jan-Werner Müller att den populistiska irritationen har sina rötter i den gamla nationalistiska föreställningen om det bortglömda folket och dess svekfulla elit. Men i motsats till sina kolleger tillägger han att den även får näring av den spefulla inställning som många liberaler och professionella blottar då de betecknar alla former av folkligt missnöje för ”populism”.

Om all kritik mot de upplysta samhällseliternas smak och tycke betecknas som populism fungerar det bara som en bekräftelse på att ”folket” diskrimineras. Enligt Müller strider det dessutom mot den representativa demokratins idé att en folkopinion som är representerad i parlamentet inte involveras i samhällsdebatten bara på grund av att dess åsikter upplevs som motbjudande.

Strikt taget är ju alla partier populistiska. Var och en är ute efter att öka sitt röstetal och inflytande, kort sagt sin popularitet. Därför lovar alla mer än de kan leverera och tvingas börja kompromissa när de en gång kommit till makten. Blir glappet mellan de fagra löftena och de krassa realiteterna för uppenbart avdunstar stödet i nästa val. Just så gick det för sannfinländarna och så har det tidigare gått också för andra protestpartier som axlat regeringsansvar.

Många socialliberaler och socialdemokrater längtar lika mycket tillbaka till den starka nationalstaten och dess socialt utjämnande välfärds politik som sannfinländarna eller sverigedemokraterna. Ändå skulle ingen komma på tanken att beteckna deras samhällsvisioner som högerinriktade, eftersom de inte är konstruerade kring tvångstanken om folket och nationen som en odelbar helhet.

Den stora utmaningen är således att kunna påvisa att proteströrelsernas nostalgiska uppfattning om den gamla välfärdsstaten är både historiskt förvrängd och totalt förlegad som framtidsmål. Jovisst, nationalstaten är vårt gemensamma projekt och vår hamn ut till världen även i fortsättningen. Men precis som tidigare är täta och flexibla band till resten av världen en fundamental förutsättning för att den ska frodas och må bra.

Därför behöver vi flera människor utifrån, större flexibilitet gentemot olika språk och kulturer, och sist men inte minst en samhällselit som inser sitt ansvar och förklarar allt detta på ett begripligt sätt för medborgarna. En bra start på detta vore att frångå att slentrianmässigt beteckna alla nya proteströrelser som populism och i stället tålmodigt plocka isär deras historiska missförstånd.

I annat fall blir det knappast heller något slut på den socialliberala jeremiaden.

Henrik Meinander, HBL 19.4.2017